

УДК 657.6:631.1:331.2

І. П. Приходько,
д. держ. упр., професор, професор кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8630-2568>
Т. О. Мачак,
старший викладач кафедри обліку, оподаткування
та управління фінансово-економічною безпекою,
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3746-4736>

DOI: 10.32702/2306-6792.2025.14.41

ОБЛІКОВО-АУДИТОРСЬКИЙ АСПЕКТ ВИЯВЛЕННЯ ТИПОВИХ ПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ОПЛАТИ ПРАЦІ НА ПІДПРИЄМСТВАХ АГРОПРОМИСЛОВОГО КОМПЛЕКСУ

I. Prikhodko,
Doctor of Sciences in Public Administration, Professor, Dnipro State Agrarian University of Economics, Dnipro, Ukraine
T. Machak,
Senior Lecturer, Dnipro State Agrarian University of Economics, Dnipro, Ukraine

ACCOUNTING AND AUDITING ASPECTS OF IDENTIFYING TYPICAL VIOLATIONS IN THE FIELD OF REMUNERATION AT AGRO-INDUSTRIAL ENTERPRISES

У статті досліджено обліково-аудиторські аспекти виявлення типових порушень у сфері оплати праці на підприємствах агропромислового комплексу. Обґрунтовано актуальність теми в умовах посилення вимог до фінансової прозорості та соціальних гарантій. Виокремлено специфічні фактори агросектору, що ускладнюють облік: сезонність, тимчасові працівники, ЦПХ-договори, натуральна форма оплати. На основі аналізу нормативно-правових актів (Закон "Про оплату праці", КЗпП, НП(С)БО 26, МСА) здійснено класифікацію порушень: у документальному оформленні, нарахуванні зарплати, обліку внесків і фактичних виплатах. Подано приклади аудиторських процедур для виявлення цих порушень. Статистичні дані перевірок Держпраці підтверджують системний характер проблеми. Запропоновано практичні заходи для вдосконалення внутрішнього контролю та забезпечення фінансової дисципліни. Окреслено перспективи подальших досліджень у напрямі цифровізації аудиту та протидії тіньовій зайнятості в аграрному секторі.

The article provides a comprehensive study of accounting and auditing aspects of identifying typical violations in the field of remuneration at enterprises in the agro-industrial complex of Ukraine. The relevance of the topic is justified in the context of increasing requirements for transparency of financial reporting, ensuring social guarantees for employees, as well as growing control by fiscal and labor authorities. It is determined that the specifics of the agricultural sector—seasonality of production, widespread use of temporary and seasonal workers, use of civil law contracts, and payment of wages in kind—complicate the accounting of labor relations and create conditions for violations. The legislative and regulatory framework for the regulation of accounting and auditing of settlements with personnel is disclosed, including

the Law of Ukraine "On Remuneration of Labor," the Labor Code, NAP(S)BO 26 "Payments to Employees," the Tax Code of Ukraine, as well as International Standards on Auditing (ISA 500, 530, 540). A classification of typical violations recorded at agricultural enterprises has been carried out in four key areas: documentation of labor relations (lack of orders, violations in keeping time sheets), calculation of wages (incorrect application of rates, violations of overtime accounting), accounting for deductions and contributions (errors in social security contributions, personal income tax, social payments), as well as actual payments (payment of wages "in envelopes," delays, double accounting). Examples of audit procedures are provided that allow for the timely detection of these violations and minimize the risks of distortion of accounting data and financial reporting. Particular attention is paid to the analysis of statistics from State Labor Service inspections for 2022—2024, which show a growing number of violations, a significant proportion of enterprises with unregistered employees, and violations in the calculation of wages. A hypothetical case study of an agricultural enterprise is presented, with a diagnosis of problem areas before and after the elimination of violations. Practical recommendations are proposed for improving internal control, increasing the transparency of settlements with employees, and reducing tax risks. Promising areas for further research are highlighted, in particular the development of automated audit methodology, the digitization of accounting processes, the monitoring of labor relations, and the formation of a comprehensive system to combat shadow employment in the agricultural sector.

Ключові слова: облік оплати праці, аудит, агропідприємства, трудові відносини, документальне оформлення, заробітна плата, порушення законодавства, аудит розрахунків з персоналом, внутрішній контроль.

Key words: payroll accounting, audit, agricultural enterprises, labor relations, documentation, wages, legal violations, payroll audit, internal control.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Оплата праці є ключовим елементом соціально-економічних відносин на підприємствах агропромислового комплексу, що зумовлює її важливість у системі бухгалтерського обліку та аудиту. В умовах економічних трансформацій, посилення вимог до прозорості звітності та забезпечення трудових гарантій особливо актуальним є виявлення і запобігання порушенням у сфері нарахування й виплати заробітної плати. Специфіка агросектору — сезонність, тимчасова зайнятість, використання договорів ЦПХ — ускладнює облік праці та підвищує ризики помилок. У цьому контексті дослідження обліково-аудиторського аспекту дозволяє ідентифікувати типові порушення, оцінити ризики викривлення облікових даних і підвищити ефективність контролю, що сприятиме фінансовій дисципліні та соціальній відповідальності аграрних підприємств.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

В Україні останніми роками зростає кількість наукових досліджень з аудиту оплати праці, особливо в аграрному секторі, що пов'язано з потребою підвищення ефективності управління трудовими ресурсами та достовір-

ності фінансової звітності. У працях [1, 2, 3] розглянуто організаційно-методичні засади аудиту розрахунків з оплати праці, зокрема розширення традиційних завдань аудиту шляхом оцінки ефективності праці та її оплати. Висвітлено етапи аудиту та проблеми, зокрема виплати зарплати "в конвертах" як прояв тіньових трудових відносин, і запропоновано шляхи їх подолання. Колесніченко А. С. і Монастирська Є. Є. досліджують вплив впорядкування обліку трудових ресурсів на ефективність аудиту, визначаючи методи виявлення типових порушень для удосконалення обліку [4]. Овсюк Н. і Ковбасюк І. аналізують облік розрахунків з оплатою праці в умовах сучасних викликів, зосереджуючись на методології бухгалтерського обліку та аналітичному забезпеченні управління [5]. Перспективи внутрішньої стандартизації аудиту розглянуто в дослідженнях [6, 7]. Дослідники [8, 9] систематизують типові порушення обліку оплати праці, виявлені під час аудиту, і пропонують шляхи їх усунення.

ФОРМУВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ (ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ)

Метою статті є ідентифікація та класифікація типових порушень у обліку й аудиті

Таблиця 1. Основні нормативно-правові акти з обліку та аудиту оплати праці

Назва нормативного документа	Сфера регулювання	Основні положення
Закон України «Про оплату праці»	Загальні принципи оплати праці	Визначає структуру заробітної плати, мінімальні гарантії, права працівників та роботодавців
Кодекс законів про працю України (КЗпП)	Трудові відносини	Регулює порядок укладання трудових договорів, тривалість робочого часу, відпустки, понаднормову роботу
Закон України «Про фермерське господарство»	Особливості праці в аграрному секторі	Містить положення щодо участі членів фермерського господарства у виробничому процесі
Податковий кодекс України	Оподаткування доходів працівників	Визначає порядок обчислення і сплати ПДФО, військового збору, ЄСВ
НП(С)БО 26 «Виплати працівникам»	Бухгалтерський облік	Регламентує визнання, оцінку та розкриття інформації про виплати працівникам у звітності
МСА 500 «Аудиторські докази»	Аудит	Визначає вимоги до надання належних і достатніх доказів при аудиті розрахунків з працівниками
МСА 530 «Аудиторська вибірка»	Аудит	Регламентує застосування вибіркового підходу в перевірці даних про оплату праці
МСА 540 «Оцінки та розкриття»	Аудит	Стосується перевірки облікових оцінок, зокрема резервів по заробітній платі
Методичні рекомендації з обліку заробітної плати (Мінфін України)	Методика ведення обліку	Деталізують порядок документування, нарахування, утримань і відображення у звітності

Джерело: систематизовано на основі [10—14].

оплати праці на сільськогосподарських підприємствах, а також оцінка їхнього впливу на достовірність облікових даних та результати аудиту. Це дозволить запропонувати шляхи підвищення прозорості й законності розрахунків з персоналом в аграрному секторі.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Облік та аудит оплати праці регламентують ся низкою нормативно-правових актів:

— Закон України "Про оплату праці" — базовий документ, що визначає структуру заробітної плати, принципи її формування та державні гарантії [10].

— Кодекс законів про працю України (КЗпП) — регулює трудові відносини, режим праці, оплату за понаднормову роботу, відпустки тощо [11].

— Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам" — встановлює порядок визнання, оцінки та розкриття інформації про виплати працівникам у фінансовій звітності [12].

— Податковий кодекс України — визначає порядок оподаткування доходів фізичних осіб,

єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування тощо [13].

— Міжнародні стандарти аудиту (МСА) [14]:

— МСА 500 "Аудиторські докази" — вимагає отримання належних і достатніх доказів щодо розрахунків з персоналом;

— МСА 530 "Аудиторська вибірка" — регламентує вибірккову перевірку облікових операцій з оплати праці;

— МСА 540 "Аудит оцінок, включаючи облікові оцінки та відповідну розкриття інформацію" — важливий для перевірки нарахованих, але ще не виплачених виплат.

Сфера регулювання та основні положення нормативно-правових документів щодо обліку та аудиту оплати праці систематизовано в таблиці 1.

Аграрна галузь має низку специфічних ознак, які впливають на організацію обліку праці та ускладнюють аудит (рис. 1):

— сезонність виробництва — більшість працівників залучаються лише на період посівної, збору врожаю, переробки продукції, що призводить до частого оформлення короткострокових трудових відносин;

— залучення тимчасових і сезонних працівників — часто оформляються без трудових договорів або з порушенням строків, що створює високий ризик штрафів;

— робота за договорами цивільно-правового характеру (ЦПХ) — застосовується для уникнення оформлення трудових відносин, але може бути переключена контролюючими органами;

— праця членів фермерських господарств — регулюється окремими нормами (Закон України "Про фермерське господарство" [15]), часто ведеться без повноцінного бухгалтерського супроводу;

— оплата натурою (продукцією) — у деяких випадках заробітна плата може виплачуватись частково сільськогосподарською продукцією [16], що ускладнює оцінку та облік;

Облік оплати праці в сільськогосподарських підприємствах є складним та багатокомпонентним процесом, який охоплює документальне оформлення трудових відносин, розрахунок і нарахування заробітної плати, облік податкових і соціальних зобов'язань, а також здійснення фактичних виплат. На практиці аудитори

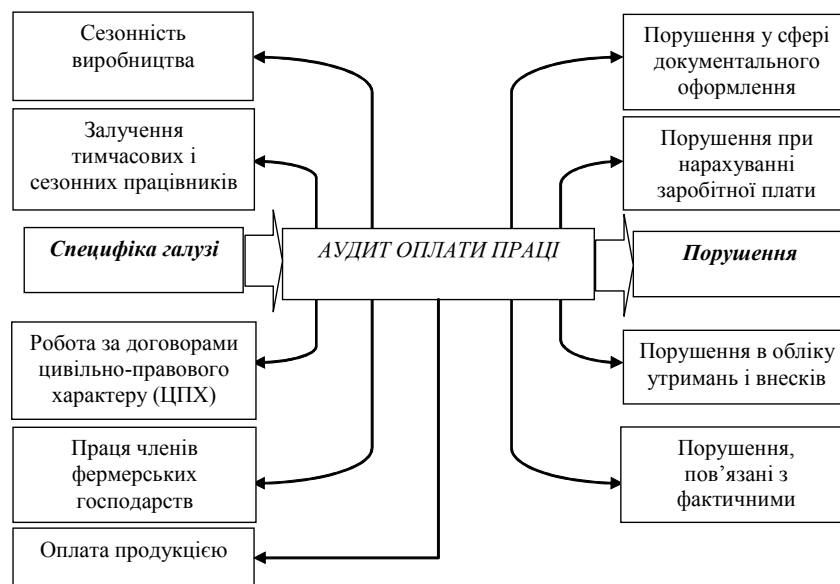

Рис. 1. Вплив галузевих особливостей на аудит оплати праці і виявлені в процесі нього типові порушення

Джерело: розроблено автором.

фіксують численні порушення, які умовно можна класифікувати за такими напрямками:

1. Порушення у сфері документального оформлення — документальне підтвердження трудових відносин є фундаментом для законного нарахування заробітної плати.

Найпоширенішими проблемами в цій площині є:

— відсутність наказів про прийом на роботу. Часто працівники, особливо сезонні або тимчасові, фактично виконують трудові функції без офіційного оформлення наказу керівника чи без підписаного трудового договору, що створює підстави для визнання трудових прав порушеними;

— недотримання вимог до ведення табелів обліку робочого часу. У практиці агропідприємств трапляються випадки заповнення табелів "заднім числом", без підписів відповідальних осіб, із завищенням відпрацьованого часу, що безпосередньо впливає на розмір нарахуваної заробітної плати.

2. Порушення при нарахуванні заробітної плати — ця група охоплює порушення, пов'язані з методикою розрахунків, нормами трудового законодавства та недотриманням умов колективних або індивідуальних договорів:

— неправильне застосування тарифних ставок або відрядних розцінок. Виявляється у випадках, коли заробітна плата розраховується не відповідно до затверджених тарифних сіток, штатного розпису або технологічних карт виробничих процесів;

— порушення обліку понаднормової, нічної, святкової роботи. Часто агропідприємства не ведуть належного обліку годин, відпрацьованих у вихідні або святкові дні, не застосовують підвищені коефіцієнти для оплати за роботу в нічний час, що суперечить КЗпП.

3. Порушення в обліку утримань і внесків — правильне нарахування та утримання податків і внесків є обов'язковою умовою для дотримання фінансової дисципліни.

Типові помилки включають:

— невірне нарахування або утримання єдиного соціального внеску (ЄСВ) і податку на доходи фізичних осіб (ПДФО). Це може бути наслідком неправильного визначення бази оподаткування, застосування помилкових ставок або відсутності належної класифікації видів доходів;

— порушення порядку виплати лікарняних, відпускних та інших соціальних виплат. Наприклад, нарахування відпускних виходячи з помилкового періоду розрахунку середньої зарплати (1 місяць замість 12), або невчасне подання документів до Фонду соціального страхування.

4. Порушення, пов'язані з фактичними виплатами — наявність розбіжностей між офіційними обліковими даними та фактичними виплатами працівникам свідчить про фінансову непрозорість та приховану зайнятість:

— виплата частини заробітної плати в "конвертах". Така практика дозволяє уникати податкового навантаження, але водночас зменшує розмір пенсійного стажу працівника та створює підґрунтя для штрафів;

— несвоєчасна або нерегулярна виплата заробітної плати. Порушення строків виплат може свідчити про проблеми з ліквідністю, а також спричиняє соціальне напруження серед персоналу;

— розрив між обліковими даними та фактичними виплатами. Виникає, коли бухгалтерський облік не відображає реальні суми, отримані працівниками, що є свідченням подвійного ведення обліку.

Типові порушення в обліку оплати праці на аграрних підприємствах мають системний характер і пов'язані як із низьким рівнем внутрішнього контролю, так і з прагненням уникнути

Таблиця 2. Класифікація типових порушень в обліку оплати праці та приклади аудиторських процедур

Група порушень	Типові порушення	Приклади аудиторських процедур
Документальне оформлення	Відсутність наказів про прийом на роботу Порушення порядку оформлення табелів обліку робочого часу	Перевірка наявності наказів про прийом на роботу, трудових договорів у кадрових документах Перевірка достовірності табелів шляхом зіставлення з фактично відпрацьованим часом, підписами відповідальних осіб Інтерв'ю з працівниками про умови оформлення
Нарахування зарплати	Неправильне застосування тарифних ставок або відрядних розцінок Порушення порядку обліку понаднормової та нічної роботи	Перевірка правильності застосування тарифних ставок згідно зі штатним розписом та локальними нормативами Аналіз нарахувань за понаднормову та нічну роботу з порівнянням із табелями Вибіркова перевірка нарахувань за різні періоди
Облік утримань і внесків	Невірне нарахування ЄСВ, ПДФО Порушення при виплаті лікарняних або відпускних	Перевірка правильності нарахування та сплати ЄСВ та ПДФО за звітними періодами Зіставлення нарахованих і фактично сплачених сум податків і внесків Аналіз документів щодо лікарняних та відпускних на відповідність нормативам
Виплати	Виплата частини зарплати «в конвертах» Несвоєчасна або нерегулярна виплата Розрив між обліком у бухгалтерії та фактичними виплатами	Перевірка платіжних відомостей, банківських виписок, касових ордерів на відповідність нарахуванням Аналіз відповідності термінів виплати зарплати вимогам законодавства Інтерв'ю з працівниками, оцінка розбіжностей між обліковими даними та їхніми реальними доходами

Джерело: систематизовано на основі [1, 8, 9].

Таблиця 3. Огляд контролю за додержанням трудового законодавства

Показник	Значення
Загальна кількість перевірок органами Держпраці за 2023 рік	1 954
Заходів за результатами перевірок	1 685
Виявлено порушень	5 587
Внесено приписів про усунення порушень	1 652
Загальна сума накладених штрафів	понад 29 000 000 грн

Джерело: систематизовано на основі [17, 18].

Таблиця 4. Типові порушення в обліку та аудиті оплати праці на агропідприємствах

Порушення	Суть порушення	Можливі наслідки	Ознаки виявлення при аудиті
Неоформлені працівники	Робота без трудового договору	Штраф до 201 тис. грн за кожного працівника (ст. 265 КЗпП) [11]	Відсутні накази, табелі, договори
Виплата «в конвертах»	Частина зарплати виплачується готівкою поза обліком	Ухилення від податків і внесків, ризик перевірки	Невідповідність між обліком і фактичними витратами
Підроблені табелі обліку робочого часу	Фіктивне завищення робочого часу	Зайві витрати, спотворення фінансової звітності	Табелі не відповідають первинним документам
Неправильне нарахування відпускних	Порушення методики середнього заробітку	Скарги працівників, штрафи	Розрахунки не відповідають НП(С)БО 26 [12]
Замінено трудові договори на ЦПХ	Уникнення соціальних гарантій	Доутримання податків, штрафи	Аналіз змісту договорів, фактичних відносин

Джерело: систематизовано на основі [8, 9, 11, 12].

фіскального навантаження. Класифікація типових порушень наведена в таблиці 2.

Згідно з узагальненими даними, більшість порушень на агропідприємствах стосується саме сфери оплати праці (табл. 3).

У процесі аудиту аграрних підприємств виявляється низка характерних порушень, пов'язаних із обліком розрахунків з оплати праці. Типові приклади узагальнено в таблиці 4.

Проведений аналіз типових порушень в обліку оплати праці на аграрних підприємствах свідчить про системність проблем, що виникають на всіх етапах обліку — від документального оформлення трудових відносин до фактичних розрахунків із працівниками. Найбільш поширеними є порушення, пов'язані з відсутністю належного оформлення трудових договорів, некоректним нарахуванням заробітної плати, а також недотриманням податкового та соціального законодавства. Виявлення цих порушень вимагає застосування комплексних аудиторських процедур, що охоплюють перевірку первинних документів, аналіз відповідності нарахувань законодавчим нормам та співставлення облікових даних із фактичними виплатами. Усунення таких порушень сприятиме підвищенню достовірності фінансової звітності, зниженню ризиків

податкових санкцій та забезпеченню соціальної справедливості для працівників агросектору.

ВИСНОВКИ

Оплата праці в аграрному секторі є одним із найбільш уразливих напрямів бухгалтерського обліку, що зумовлює потребу в системному аудиті для забезпечення достовірності даних і дотримання законодавства.

Аналіз типових порушень на агропідприємствах виявив проблеми як у документальному оформленні трудових відносин, так і в правильності нарахувань та своєчасності виплат заробітної плати.

Особливу увагу слід приділити дотриманню податкового та соціального законодавства, а також протидії нелегальним виплатам, що загрожують фінансовій прозорості та соціальній стабільності. Комплексний аудит із використанням кадрових документів, порівнянням облікових та фактичних даних, а також перевіркою податкових нарахувань є ключовим інструментом для виявлення таких порушень.

Перспективними напрямками подальших досліджень є розвиток методології автоматизованого аудиту, аналіз впливу законодавчих змін на якість обліку й аудиту, а також розробка механізмів запобігання нелегальним виплатам і формування ефективної системи мотивації персоналу з урахуванням особливостей агроприводництва.

Література:

1. Білобровенко Т. В., Шквара Д. О. Шляхи удосконалення організації та методики аудиту розрахунків з оплати праці. Вісник Національного технічного університету "ХПІ" (економічні науки). 2021. № 6. С. 23—27. URL: <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.6.23>.
2. Погорєлова Т. П., Корячко Д. С. Основні організаційно-методичні аспекти аудиту розрахунків з оплати праці в сільськогосподарських підприємствах. Ефективна економіка. 2017. № 1. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5394>.
3. Воронко Н. Р., Брусьо Т. В., Воронко Р. М. Нормативно-правове регулювання трудових відносин та організаційно-методичні аспекти аудиту розрахунків з оплати праці на підприємстві. Herald of lviv university of trade and economics economic sciences. 2020. № 59. С. 124—131. URL: <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2020-59-16> (дата звернення: 07.07.2025).
4. Колєсніченко А. С., Монастирська Є. Є. Упорядкування обліку трудових ресурсів та

аудит розрахунків з оплати праці. Бізнес Інформ. 2023. № 3. С. 96—102. URL: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001404213>

5. Овсюк Н., Ковбасюк І. Облік розрахунків з оплати праці в контексті сучасних економічних та соціальних викликів. Економіка та суспільство. 2024. № 62. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-75> (дата звернення: 07.07.2025).

6. Обліково-фінансове забезпечення сталого розвитку аграрного сектору економіки України на інноваційній основі: колективна монографія / за заг. ред. Г.Є. Павлової та І.П. Приходька. Дніпропетровськ: Герда, 2015. 524 с.

7. Обліково-аналітичне забезпечення й оподаткування розвитку суб'єктів агробізнесу та сільських територій: колективна монографія / за заг. ред. Мармоль Л. О. Херсон: Айлант, 2019. 334 с.

8. Ангеловська О., Синяєва Л. Аудит розрахунків з оплати праці та типові помилки і порушення, що можуть бути виявлені при його проведенні. Збірник наукових праць Таврійського державного агротехнологічного університету (економічні науки). 2014. № 1. С. 14—18.

9. Кравчук Д., Артюх О. Аудит розрахунків з оплати праці: огляд типових порушень обліку та шляхи їх вирішення. 2020. ЛОГОС. ОНЛАЙН. URL: <https://ojs.ukrlogos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/6802>

10. Про оплату праці. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-вр#Text> (дата звернення: 07.07.2025).

11. Кодекс законів про працю України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (дата звернення: 07.07.2025).

12. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 26 "Виплати працівникам". Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (дата звернення: 07.07.2025).

13. Податковий кодекс України. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (дата звернення: 07.07.2025).

14. Міжнародні стандарти аудиту. Міністерство Фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit> (дата звернення: 07.07.2025).

15. Про фермерське господарство. Офіційний вебпортал парламенту України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (дата звернення: 07.07.2025).

16. Натуральна форма оплати праці | Журнали online — "Дебет-Кредит". Журнали online — "Дебет-Кредит". URL: <https://online.dtkr.ua/2015/06/44690> (дата звернення: 07.07.2025).

17. Статистика перевірок і штрафів у сфері праці за 2023 рік. <https://ekadrovik.expertus.com.ua>. URL: https://ekadrovik.expertus.com.ua/10013901?utm_source=chatgpt.com (дата звернення: 07.07.2025).

18. kadroland. Перевірки Держпраці-2025: підстави та розміри штрафів. kadroland. URL: <https://kadroland.com/news/696-perevirki-derzpraci-2024-pidstavi-ta-rozmiri-strafiv> (дата звернення: 07.07.2025).

References:

1. Bilobrovenko, T. V., & Shkvara, D. O. (2021), "Ways to improve the organization and methodology of auditing payroll calculations", Bulletin of the National Technical University "KhPI" (Economic Sciences), vol. (6), pp. 23—27. <https://doi.org/10.20998/2519-4461.2023.6.23>

2. Pohorielova, T. P., & Koriachko, D. S. (2017), "Main organizational and methodological aspects of auditing payroll settlements in agricultural enterprises", Efficient Economy, vol. (1), available at: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5394> (Accessed 25 June 2025).

3. Voronko, N. R., Brusyo, T. V., & Voronko, R. M. (2020), "Legal regulation of labor relations and organizational and methodological aspects of payroll audit at the enterprise", Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic Sciences, vol. (59), pp. 124—131. <https://doi.org/10.36477/2522-1205-2020-59-16>

4. Kolesnichenko, A. S., & Monastyrskaya, Ye. Ye. (2023), "Streamlining labor resources accounting and payroll audit", Business Inform, vol. (3), pp. 96-102, available at: <http://jnas.nbuv.gov.ua/article/UJRN-0001404213> (Accessed 25 June 2025).

5. Ovsyuk, N., & Kovbasiuk, I. (2024), "Payroll accounting in the context of modern economic and social challenges", Economy and Society, vol. (62), <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-75>

6. Pavlova, H. Ye., & Prykhodko, I. P. (2015), Oblikovo-finsove zabezpechennia staloho rozvytku ahroarhnoho sektoru ekonomiky Ukrainy na innovatsijnij osnovi: kolektyvna monohrafiia [Accounting and financial support for sustainable development of the agricultural sector of Ukraine's economy on an innovative basis: collective monograph], Herda, Dnipropetrovsk, Ukraine.

7. Marmul, L. O. (2019), Oblikovo-analitychne zabezpechennia j opodatkovannia rozvytku

sub'ektiv ahrobiznesu ta sil's'kykh terytorij: kolektyvna monohrafiia [Accounting and analytical support and taxation of agribusiness entities and rural areas: collective monograph], Ailant, Kherson, Ukraine.

8. Anhelovska, O., & Syniaeva, L. (2014), "Audit of payroll calculations and typical errors and violations that may be detected during its implementation", Scientific Works of Tavria State Agrotechnological University (Economic Sciences), vol. (1), pp. 14—18.

9. Kravchuk, D., & Artiukh, O. (2020), "Audit of payroll settlements: a review of typical accounting violations and ways to solve them", ЛОГОС. ONLINE, available at: <https://ojs.ukr-logos.in.ua/index.php/2663-4139/article/view/6802> (Accessed 25 June 2025).

10. Verkhovna Rada of Ukraine, (2024), Law of Ukraine "On remuneration of labor", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/108/95-vp#Text> (Accessed 25 June 2025).

11. Verkhovna Rada of Ukraine, (2025), "Labour Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08#Text> (Accessed 25 June 2025).

12. Ministry of Finance of Ukraine, (2003), "On approval of National Accounting Standard 26 "Employee benefits", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1025-03#Text> (Accessed 25 June 2025).

13. Verkhovna Rada of Ukraine, (2010), "Tax Code of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text> (Accessed 25 June 2025).

14. Ministry of Finance of Ukraine, (2018), "International Standards on Auditing", available at: <https://mof.gov.ua/uk/mizhnarodni-standarti-audit> (Accessed 25 June 2025).

15. Verkhovna Rada of Ukraine, (2003), Law of Ukraine "On Farming", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/973-15#Text> (Accessed 25 June 2025).

16. Debet-Kredit, (2015), "Natural form of remuneration", available at: <https://online.dtkr.ua/2015/06/44690> (Accessed 25 June 2025).

17. Ekadrovik, (2023), "Labor inspection and fines statistics 2023", available at: <https://ekadrovik.expertus.com.ua/10013901> (Accessed 25 June 2025).

18. Kadroland, (2024), "Labor inspections 2025: grounds and fine amounts", available at: <https://kadroland.com/news/696-perevirki-derzpraci-2024-pidstavi-ta-rozmiri-strafiv> (Accessed 25 June 2025).

Стаття надійшла до редакції 09.07.2025 р.